

אזרחות

לבתי ספר עצמאיים

הוראות

א. משך הבחינה: שעה וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון	–	(30×1)	–	30	נקודות
פרק שני	–	(25×2)	–	50	נקודות
פרק שלישי	–	(10×2)	–	20	נקודות
סך הכול	–			100	נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון (30 נקודות)

ענו על שאלה 1.

יש לענות על כל הסעיפים (מספר הנקודות לכל סעיף רשום בסופו).

1. קראו את הקטע שלפניכם, וענו על השאלות שאחריו.

יסודות הדמוקרטיה

בצרפת אורגנה תערוכה חשובה לכלי שיט וציוד ימי. המארגנים של התערוכה הודיעו כי יאפשרו לחברות ישראליות שפועלות בתחום זה להשתתף בה אך ורק אם המוצרים שלהן לא שימשו את מדינת ישראל במהלך מלחמה או פעילות צבאית אחרת. המטרה של הדרישה הזאת והמשמעות למעשה היא לאסור על חברות ישראליות להשתתף בתערוכה. בתערוכה זו, הגדולה והחשובה מסוגה בעולם, משתתפות מאות חברות מכל רחבי העולם; במהלכה נחתמות עסקאות בהיקף כספי עצום, ומגיעת ההשתתפות בתערוכה כזאת עלולה לגרום נזק כלכלי כבד לתעשייה הישראלית.

החברות הישראליות עתרו לבית המשפט בצרפת. בעתירתן הן טענו כי החלטה זו מפלה את החברות הישראליות ללא הצדקה, והיא גם מנוגדת לערכי הדמוקרטיה והמסחר ההוגן, שכל מדינות האיחוד האירופי, ובהן צרפת, מחויבות לפעול על פיהם. בית המשפט קיבל את העתירה וקבע שחברות הציוד הימי מישראל יורשו להשתתף בתערוכה. לדברי השופט, החלטת מארגני התערוכה למנוע את ההשתתפות של חברות ישראליות בתערוכה מנוגדת לעקרונות שעליהם מבוסס הסחר הבין-לאומי ולאפליה כזאת אין כל מקום.

לאחר שהתקבלה פסיקת בית המשפט, נציג החברות הישראליות בדרך עליה והכריז שהתעשייה הישראלית תמשיך לפעול בעולם העסקים הבין-לאומי. לדבריו, התעשייה בישראל נשענת על היכולת של אזרחי המדינה לפעול בחופשיות ובלי מגבלות שאינן ענייניות, ולכן היא אף תוביל את העולם בחדשנות ובפיתוח טכנולוגיות מתקדמות. אף אם יהיו ניסיונות דומים בעתיד, יובהר לכולם כי הכיתוב "תוצרת ישראל" ימשיך להתנוסס בגאווה בתערוכות ובכנסים בין-לאומיים. זהו ניצחון שמבהיר באופן חד-משמעי כי כולם כפופים לעקרונות שכל העולם הדמוקרטי מחויב להם.

(מן העיתונות)

א. על איזה יסוד מיסודות הדמוקרטיה ביססו החברות הישראליות את עתירתן? בססו את תשובתכם על הקטע. (11 נקודות)

ב. על פי דברי נציג החברות הישראליות, על איזה יסוד מיסודות הדמוקרטיה נשענת התעשייה

הישראלית? בססו את תשובתכם על הקטע. (11 נקודות)

ג. על פי יסודות הדמוקרטיה, יש מקרים שבהם מותר ואף חובה להתייחס באופן שונה לאנשים מסוימים או לקבוצות מסוימות. הסבירו והדגו טענה זו על פי מה שלמדתם. (8 נקודות)

פרק שני (50 נקודות)

ענו על שתיים מן השאלות 2-4 (לכל שאלה – 25 נקודות).
 בכל שאלה שבחרתם ענו על כל הסעיפים (מספר הנקודות לכל סעיף רשום בסופו).

2. האזרחות

- א.** בחוק האזרחות יש סעיף שעוסק במתן אזרחות מכוח הענקה, וסעיף שעוסק בביטול אזרחות בשל הפרת אמונים. הסבירו והדגו כל אחד מן הסעיפים האלה. (10 נקודות)
- ב.** ציינו שתי זכויות שתושב קבוע שאינו אזרח ישראל אינו נהנה מהן. (7 נקודות)
- ג.** הציגו את ההבדל בין זכויות אזרח לזכויות אדם. (8 נקודות)

3. הבחירות לכנסת

- א.** הציגו שתיים מן השיטות לקביעת רשימות מועמדים של מפלגות לבחירות לכנסת. (8 נקודות)
- ב.** ציינו שלושה מקרים שבהם אזרח ישראל רשאי להצביע בקלפי שאינה באזור מגוריו, וכתבו כיצד מתבצע הליך ההצבעה במקרים אלה. (10 נקודות)
- ג.** הציגו את שני השיקולים של המפלגות בחתימה על הסכם עודפים. (7 נקודות)

4. חוק השבות

- א.** הסבירו כיצד חוק השבות מבטא את היותה של מדינת ישראל מדינת העם היהודי. (7 נקודות)
- ב.** הסבירו את הבעיה שהתעוררה לאחר תקיקת חוק השבות (תש"י), וכתבו כיצד תוקנה בעיה זו. (10 נקודות)
- ג.** הציגו את שתי הבעיות שהתעוררו לאחר תיקון חוק השבות (תש"ל). (8 נקודות)

פרק שלישי (20 נקודות)

ענו על שתיים מן השאלות 5–7 (לכל שאלה – 10 נקודות).

5. מהו "אחוז חסימה"?

הסבירו כיצד אחוז חסימה משפיע על הפלורליזם בבית הנבחרים.

6. הציגו את שיטת הבחירות האזורית־רובית.

הסבירו מדוע היהדות החרדית אינה תומכת בשיטת בחירות זו במדינת ישראל.

7. מהו עקרון הגבלת השלטון?

הסבירו כיצד עקרון הגבלת השלטון מתממש בבחירות לכנסת.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך